

NMS Madagaskar Blogg

2/2025

Kjære venner!

Dette er det siste bladet jeg sender ut. Jeg går av med pensjon 1. februar og håper at en kollega kan overta denne oppgaven.

Jeg ønsker alle leserne en velsignet jul og alt godt for året 2026.

På vegne av Øst Afrika Global,

Sonja

NMS Madagaskar Blogg adressen:

sonjak@nms.no

Postadresse:

Mission Norvegienne
P.B. 880
101 Antananarivo
Madagaskar

Besøksadresse:

Mission Norvegienne
9, Rue Rakotonirina Stanislas
Isoraka
101 Antananarivo
Madagaskar

Tekst: Rivosoa Nasoloniaina, rivosoan@nms.no; oversatt og redigert: Sonja Küspert, sonjak@nms.no; foto: Randriamahaleo Bary

Fra 20. – 22. juni kunne jordbruksskolen Tombontsoa feire sitt 60-års jubileum. Mange deltok på denne feiringen, også NMS og gjester fra Norge, bl. a. medlemmer fra Jordbruksskolenes Venner, JV.

Som en ledende institusjon i Den gassisk-lutherske kirke på Madagaskar (FLM) har Tombontsoa lenge stått i skjæringspunktet mellom trosforkynnelse, landbruksinnovasjon og samfunnsreformasjon. Feiringen understreket ikke bare skolens bemerkelsesverdige reise, men bekreftet også den viktige rollen av tidligere og nåværende partnerskapsrelasjoner, spesielt med NMS og Jordbruksskolenes Venner (JV).

En åndelig åpning

Jubileet startet fredag 20. juni med en høytidelig åpningsgudstjeneste ledet av pastor Dr. Denis Rakotozafy, president for FLM, assistert av presidenten av Antsirabe-synoden.

Deres refleksjoner fremhevet Tombontsoas åndelige oppdrag og den viktige samfunnsmessige rollen over seks tiår.

Feiring med stort samfunnsengasjement

De fem beste elevene fikk en god startkapital etter endt studium.

Festlighetene inkluderte åpent hus-utstillinger som viste frem elevprestasjoner og skoleprosjekter, og som understreket det store partnerengasjementet. Fremvisninger med tradisjonell musikk og dans tydeliggjorde Tombontsoas dype tilknytning til gassisk identitet og kultur. Sportskonkurranser samlet elever og vennene deres i aktiviteter som fremmet disiplin, samarbeid og samhold.

De tre beste studentene i teoretiske fag og de to beste i praktiske fag fikk en grisunge på 10 kilo pluss kraftfor til en måneds forbruk som en anerkjennelse av deres prestasjoner.

Partnerskap og innovasjon ble satt i sentrum for denne store begivenheten

Lørdag 21. juni markerte høydepunktet i jubileet med innvielsen av nyrenoverte bygninger og utanlegg finansiert av inntekter fra kraftforfabrikken LFL. Disse omfatter to moderniserte klasserom, et fullstendig renovert auditorium og et grøntområde for studentene. Disse forbedringene, tydelig merket med plaketter til ære for giverne, tjener både pedagogiske og produksjonsmessige formål.

Viktigst av alt var innvielsen av et nytt, moderne hønsehus, finansiert av NMS og Kristelig Gymnas i Oslo (KG). Anlegget kommer til å forbedre i institusjonens tekniske opplæring og øke dens produksjonskapasitet. Dette toppmoderne anlegget inkluderer 460 fôringsautomater, 250 drikkeautomater og annet profesjonelt utstyr. JV bidro også med pelletfôrmaskiner og en kornmølle, noe som kommer til å øke skolens kapasitet for produksjon av dyrefôr.

Foto: Arne Dragsund

Alt dette viser den konsekvente og visjonære støtten fra NMS og dets norske samarbeidspartnere, som har gjort det mulig for Tombontsoa å forbli en foregangsinstitusjon innen luthersk utdanning og den landlige utviklingen på Madagaskar.

Disse tekniske forbedringene har en direkte innvirkning på kvaliteten på undervisningen ved skolen og elevenes arbeidserfaringer.

Tombontsoa ser med tro og ambisjon fremover

Et annet høydepunkt var grunnsteinsleggingen for en ny flerbrukshall, som gir rom for mer og bedre utdanning så vel som liturgiske og kulturelle arrangementer.

Seremonien ble holdt i nærvær av lokale myndigheter, kirkeledere og utenlandske gjester og var et sterkt tegn på håp og en forpliktelse til Tombontsoas fremtid.

Tombontsoas arv som oppfordring til kontinuerlig engasjement

Blant gjestene fra Norge som var til stede var det blant annet Arne Dragsund, tidligere direktør for Tombontsoa, og Thor Ringsbu, mangeårig NMS-misjonær på Madagaskar og forfatter av bøker for jordbruksutdanningen. Deres tilstedeværelse vitnet om det langvarige og fruktbare båndet mellom Tombontsoa og den norske misjonsbevegelsen.

Nå som Tombontsoa går inn i sitt syvende tiår, fortsetter skolen å fungere som et forbilde for trosbasert landbruksutdanning, bærekraftig utvikling og myndiggjøring av ungdom. De konkrete resultatene som er synlige i dag, er et resultat av en klar visjon, av bønnene og av det utrettelige arbeidet til tidligere og nåværende ledere, NMS-misjonærer og alle andre medarbeidere, sammen med den vedvarende støtten fra NMS og de andre partnere.

Her er noen av gjestene, f.v. Arne Dragsund; Lilliann Razafimandimby Våje; Philip, sønnen til Lilliann; ANDRIAMIFIDY Soanaivoson, Dr. Lala, rektor ved skolen, og Thor Ringsbu.

Elever med visjoner

Tekst og foto: Sonja Küspert, sonjak@nms.no

28.07.2025

Jeg hadde et bra møte ved kontoret med Madame Nirina (t.v.) som er ansvarlig for management, regnskapsføreren Madame Olivia, Mamy og Jeremia.

SEFAM, utdanningsinstitusjonen for helsefag av den gassiske lutherske kirken FLM, uteksaminerer i gjennomsnitt 50 helsearbeidere hvert år. Skolen ligger i Antsirabe, har høy standard og er ettertraktet blant elevene.

SEFAM

Skolen har cirka 100 søkere fra hele øya hvert år og bruker en gjennomtenkt utvelgelsesprosess for nye elever. Søkere får ikke lov til å være over 30 år gammel, og ikke være gift. Alle søkere må ta opptaksprøver, både skriftlig hvor det legges vekt på kunnskapen og muntlig, hvor det legges mer vekt på den personlige egnethet for yrket.

60 av søkerne får så en plass på skolen. Det første året er alle studentene samlet, deretter spesialiserer de seg og kan velge om de vil bli sykepleiere, jordmødre eller laboratorieteknikere. For å kunne velge laboratorieteknikere må elevene ha artium med naturvitenskapelige fag som kjemi og fysikk.

Førsteklassingene har yrkespraksis i nærheten av skolen, mens tredjeklassingene sendes lengre av gårde og må ta yrkespraksis utenfor Antsirabe.

I løpet av de tre studieårene er det bare noen få studenter som detter ut, og det er gjennomsnittlig 50 elever som tar eksamenen hvert år. I fjor var det 43 av dem som sto. Blant studentene er det litt flere sykepleiere og jordmødre enn laboratorieteknikere. Laboratorieteknikere er etterspurt og finner lett jobb, mens det dessverre ikke finnes nok ledige stillinger for jordmødre, og bare noen få kan overtas av SALFA, i de kirkelige helseinstitusjonene. Skolen hjelper så godt de kan at noen av dem kan etablere seg og tilby sine tjenester som selvstendig næringsdrivende.

Skolen har et internat for jenter som ønsker å bo der. Akkurat nå er det 14 jenter som benytter seg av dette tilbudet. De andre elevene bor hjemme eller på hybel i byen.

For å gi elever med lite penger muligheten til en god utdanning, mottar SEFAM et hjelpefond gjennom det NMS-finansierte prosjektet «Støtte til fattige elever». En komité bestemmer hvilke elever som får støtte, noen bare i en kort periode for å hjelpe i en akutt nødsituasjon, andre mer langsiktig. I 2024 var det 61 studenter som fikk støtte. Da jeg besøkte skolen i mai i år, ble jeg bedre kjent med to av elevene som får eller har fått støtte gjennom NMS. De er svært takknemlige for denne hjelpen.

Mamy:

RAVONIARINIRINA Mamindrainy Pascaline Perpetue, Mamy, er 30 år gammel og kommer fra Fianarantsoa. Foreldrene er bønder og hun har fem yngre søsken. Hun er i tredje utdanningsår som sykepleier.

Etter gymnaset tok hun første året som sykepleierstudent ved en statlig institusjon, men klarte ikke å gjennomføre. Så hadde hun småjobber og hjelp til hjemme, til hun endelig fikk en utdanningsplass ved SEFAM.

Mamy har ikke noe bestemt sted hun vil gå til når hun er ferdig utdannet, men ønsker at det er SALFA som bestemmer og kommer til å sende henne dit hvor det er mest behov for henne.

Mamy er glad for at hun kunne få utdanningen sin ved SEFAM.

Jeremia

Anolo Jeremia RADONOMENJANARY er 26 år gammel og kommer fra Ambatolampy. Foreldrene er bønder. Han har en eldre og åtte yngre søsken.

Jeremia har nettopp avsluttet utdanningen sin som sykepleier. Han ønsker å få seg en jobb i Antananarivo fordi han hadde yrkesopplæringen sin der og har allerede et sosialt nettverk i hovedstaden.

Jeremia lærer også tysk, ettersom hans langsiktige mål er å jobbe i Tyskland. Det er for få sykepleiere i Tyskland, og mange sykehus har begynt å aktivt rekruttere personale fra utlandet. Uten de nye medarbeiderne ville en kontinuerlig drift vært umulig. Så sjansene er ganske gode for at Jeremias drøm en dag vil gå i oppfyllelse.

Jeremia er målbevisst og lærer tysk for å kunne realisere drømmen sin om å jobbe som sykepleier i Tyskland.

Væpnet angrep på SALFA-helsesenteret i Boeny-Aranta: Et sjokkerende vitnesbyrd

Tekst: Rivosoa Nasoloniaina, rivosoan@nms.no; oversatt og redigert: Sonja Küspert, sonjak@nms.no; foto: Abel, RAFENOARISAONA Lydia Rasoarojo Feno, og Sonja Küspert

12.09.2025

Natten fra 14.–15. august 2025 ble den fredelige landsbyen Boeny-Aranta åsted for sjokkerende vold. Helsesenteret, drevet av Shalom, underprosjektet av det store helseprogrammet, ble målet av en gjeng væpnede menn. Hendelsen rystet lokalsamfunnet dypt, sådde frykt og etterlot seg både fysiske og psykiske sår.

En natt med terror

Her er kulene som traff husveggen. Foto: Abel

Det var rundt klokken 22 da marerittet begynte. Ifølge vitnesbyrdet til Abel, senterets medisinske assistent, og hans kone Lova, jordmor og leder for posten, omringet en gruppe på rundt åtte angripere, bevæpnet med våpen og store kniver, hjemmet deres.

Uten forvarsel begynte angriperne å hamre på husets vegger med kniver og steiner, mens de ropte, plystret og avfyrte skudd i luften. Overveldet av den plutselige volden hadde familien ingen sjanse til å flykte eller varsle naboer. Gjengen brøt opp hoveddøren med skudd og steiner og kom seg inn med skremmende kraft.

Vold og trusler

Fire av bandittene stormet inn. Abel, tatt i søvnen, ble umiddelbart overfalt. En av angriperne slo ham i skulderen med en stor kniv. Ved det han beskriver som en guddommelig beskyttelse, vred bladet seg til side, og påførte bare et overfladisk, men smertefullt sår som etterlot alvorlig hevelse. Han ble slått i bakken og truet med døden, en kniv presset mot nakken og ryggen hans, mens angriperne ropte: «Gi oss pengene!»

Hans kone reiste seg imidlertid tappert og begynte å be høyt. Hun ble fratatt smykkene sine, inkludert et halskjede som angriperne identifiserte som gull. Da de krevde penger, forklarte hun at pengene ble oppbevart på sykehuset, ikke hjemme. Truet med kniver ble paret deretter tvunget til å følge angriperne til helsesenteret.

Plyndringen av helsesenteret

Da de var fremme, brøt angriperne seg inn på helsesenterets kontorer. De brøt opp skap og beslagla kontantene i tillegg til parets mobiltelefoner. Alt av verdi ble stjålet. Truslene opphørte aldri, mennene svingte med kniver og kastet steiner inn i bygningen for å motvirke enhver motstand.

Røverne ikke bare stjal penger og verdisaker, men ødela også inventaret. Foto: Abel

Heldigvis, til tross for brutaliteten i angrepet, gikk ingen liv tapt. Bortsett fra Abels skulderskade og det dype psykologiske traumat familien hans hadde opplevd, var alle fysisk uskadd, også nabohusholdningene som også ble ofre for tyveri.

Et vitnesbyrd om tro og en oppfordring til solidaritet

I sin beretning understreket Abel og hans kone Lova at de, til tross for volden og gjentatte dødstrusler, følte Guds beskyttelse. Knivens blad ble avledet i siste øyeblikk, og konas inderlige bønn så ut til å forurolige angriperne et øyeblikk. Historien deres fremhever den åndelige styrken som holdt dem oppe midt i terroren.

Samtidig er denne tragiske hendelsen en sterk påminnelse om den ekstreme sårbarheten til helsepersonell og misjonærer som tjenestegjør i avsidesliggende områder av Madagaskar. Angriperne forsvant ut i natten og etterlot seg et traumatisert, men ubrutt samfunn. Siden den gang har de vært glad for vår støtte og forbønn.

Etter egen ønsket og i samråd med Shalom-ledelsen flytter ekteparet Lova og Abel til en annen Shalom-helsestasjon og en ny person skal rekrutteres for Boeny Aranta.

Helsesenteret er velstelt og tar imot mange pasienter. Foto: RAFENOARISAONA Lydia Rasoarojo Feno

Livet som studiekoordinator på Madagaskar

Tekst og foto: Oda Hurum, odah@nms.no

21.11.2025

Jeg, Oda Moen Hurum, kom til Madagaskar i august for å ta over ansvaret for oppfølging og veiledning av norske utvekslingsstudenter – en oppgave jeg setter pris på, fordi den er både variert og meningsfull.

Når jeg går over plassen foran boligen vi nå bor i på Lovasoa kultur- og kompetansesenter, hilser jeg på gartneren, vinker til en av engelsklærerne og ser opp på de flotte lilla blomstene på et av de mange trærne her. Jeg fortsetter inn i bygget hvor kontoret til Exchange-avdelingen ligger. Der møter jeg en av kollegaene mine, en lokalt ansatt studiekoordinator som gjør seg klar til å følge noen lærerstudenter ut i praksis på en av FLMs (Den gassisk lutherske kirke) skoler i Antsirabe.

VID sykepleierstudenter i praksis på et av Antsirabes sykehus.

Jeg setter meg ned på plassen min og åpner kalenderen for å få oversikt over dagens program: gruppeveiledning, midtvurdering, planlegging og møte med en av samarbeidspartnerne våre i Norge. Jeg har lært at jeg må forberede meg på at det stort sett alltid dukker opp noe uforutsett, og at det kan bli plutselige endringer. Livet i Exchange teamet på Madagaskar er spennende og lærerikt. Ikke en dag er lik, og det blir alltid interessante menneskemøter.

Studentene og praksisopplevelsene

Så langt dette semesteret har vi tatt imot sykepleierstudenter, lærerstudenter og barnehagelærerstudenter fra ulike universiteter og høyskoler i Norge: VID vitenskapelige høyskole, Universitetet i Stavanger og NLA høyskole. De har hatt praksis på sykehus, helsepost, fengsel, Toby omsorgslandsby, skoler og barnehager. I tillegg har de fått besøke andre institusjoner, som FLMs blindeskole og FLMs døveskole.

Tilbakemeldingene fra studentene er tydelige: de vokser både faglig og personlig under en utenlandspraksis. Oppholdet former dem i rollen som fremtidige arbeidere. De blir utfordret på ulike områder og vokser på erfaringene. Mange nevner at de har lært å bli mer kreative og ressurseffektive. I tillegg har de blitt modigere og mindre skeptiske til det ukjente. Flere nevner også at de har fått økt selvtillit i kommunikasjon, at på tross av språkbarrierer, så tør de og klarer de å kommunisere, om det så må mye kroppsspråk til. De har også blitt minnet om verdien av et gjestfritt og høflig samfunn – noe de ønsker å ta med tilbake til Norge.

Praksisinstitusjonene gir også positive tilbakemeldinger. De opplever det som verdifullt å få nye perspektiver, tanker og ideer inn i arbeidet.

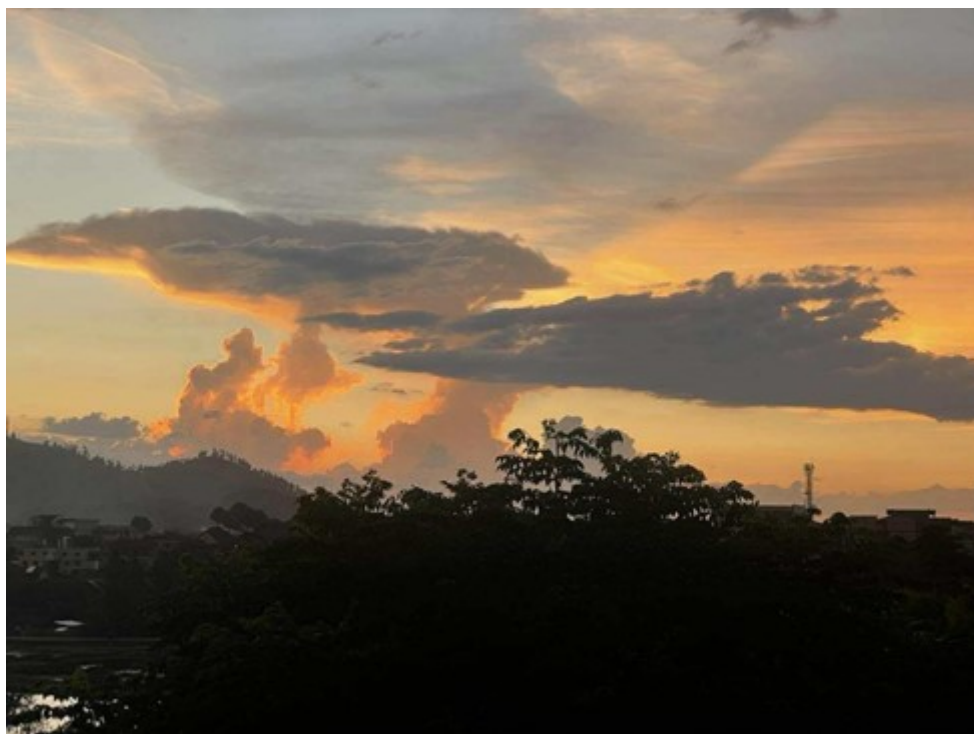
Hvorfor dette arbeidet betyr noe

Det som driver meg i arbeidet, er muligheten til å følge studentenes utvikling – både faglig og personlig. Norge får kommende arbeidere og innbyggere med økt kompetanse på kultur, kommunikasjon, tilpasning og toleranse. Ikke minst får de være i et land hvor tro og åndelighet er en naturlig del av hverdagen, noe som åpner for spennende samtaler om tro. Samtidig er det givende å se at det også kan føre til utvikling på praksisstedene, både på systemnivå og på individnivå.

Plutselig er arbeidsdagen over, og jeg ser gjennom dagens gjøremål. Noen oppgaver må forskyves til neste dag. Jeg tenker på hvor heldig jeg er som får være her på Madagaskar, treffe så mange flotte studenter, være en del av et spennende Exchange team og møte inspirerende mennesker gjennom institusjonene vi samarbeider med. Jeg smiler mens jeg ser på den fargerike himmelen som ettermiddagssola har farget, hører musikk fra øvingslokalet til musikkskolen på Lovasoa og tenker: Livet er virkelig en gave!

Gassisk språkkurs til norske studenter på Lovasoa.

Tekst og foto: Sonja Küspert, sonjak@nms.no; ett foto: Zonirina Herisitraka Fiantsoanantenaina, zonirinaherisitraka@nms.no

Det planlegges å starte aktiviteter for kvinner med fistelskader, modellert etter et etiopisk eksempel. Sykehuset i Morondava forventes å spille en nøkkelrolle.

Morondava sykehus ble grunnlagt i 2006 av SALFA, helseavdelingen i den gassiske lutherske kirken (FLM). Ikke bare pasienter fra nærområdet kommer dit, men også fødende kvinner langveis fra hvis fødselen ikke går fremover og de derfor kan trenge keisersnitt. Dessverre kommer de noen ganger for sent, slik at bare morens liv kan reddes. I tillegg til smerten ved å miste barnet man hadde gledet seg til, får noen kvinner også en fistelskade på grunn av fødselens varighet. En fistel er en kunstig kanal mellom livmor og blære eller tarm, eller i verste fall begge deler. Som et resultat mister kvinnene kontroll over avføringene sine, noe som fører til at de blir ekskludert fra samfunnet eller selv velger å leve i isolasjon. Noen av ektemennene skiller seg fra sine koner og finner seg en frisk kvinne som ikke lukter.

F.v.: Zonirina Herisitraka Fiantsoanantenaina (Sitraka); Dr Fitahiana Razafindraibe, nestleder i prosjektet «Helsetjenester for mor og barn» (MCHP); Sonja Küspert; Dr Hery Rafanomezantsoa; Haingondrahona Randriamihaja (Andry); Elie Jean Raharinirina; og Santa Neli Andrimalala.

Fagkyndig hjelp ved sykehuset

Heldigvis finnes det hjelp for slike kvinner. De kan få en operasjon, og nærmest 95 % av dem blir helt frisk igjen. Det er Dr. Hery Rafanomezantsoa, direktøren og sjefskirurg ved sykehuset i Morondava som har spesialutdanning for å gjennomføre slike operasjoner. I 2024 ga han 130 kvinner et nytt liv gjennom en vellykket fisteloperasjon. Noen av kvinnene levde med fistel i mange år, et trist og ensomt liv, så ille at noen heller ville ha dødd i barsel. Jo kortere en fistel varer, desto større er sjansene for å bli helt frisk igjen. Dessverre er det omtrent 2000 nye tilfeller hvert år, mer enn sykehusene har kapasitet til. Morondava og de to SALFA-sykehusene i Vangaindrano og Fianarantsoa opererer omtrent 1000 kvinner hvert år, mens startens sykehus klarer å ta ca. 500.

Et verdensomspennende problem

Fistelskader finnes ikke bare på Madagaskar. I Etiopia ble det australske legeekteparet Cathrine og Reginald Hamlin først oppmerksomme på disse kvinnene i 1959. I 1974 grunnla de «Fistula-hospital» i Addis Abeba, hvor kvinner fikk gratis behandling. «Fistula Foundation» støtter verdensvidt sykehus slik at de kan tilby gratis operasjoner. Også sykehuset i Morondava får støtte gjennom «Fistula Foundation», og i tillegg støtter NMS operasjoner av kvinner som trenger mer enn én operasjon for å bli frisk.

Forebygging viktig

Det er veldig bra at kvinner med dette problemet får hjelp, men det hadde vært enda bedre om det ikke kom så langt. Derfor er det viktig med forebygging. Siden jeg som rådgiver for mor-barn-helse har erfaring med dette problemet fra Etiopia, la jeg frem forslaget om å bruke «Safe Motherhood» tilnærmingen også på Madagaskar og å overta noen av aktivitetene i fra dette prosjektet. «Safe Motherhood» prosjektet i Kamashi i Blåildalen i Etiopia, som pågikk fra 2015 til 2020, førte til en tydelig reduksjon i nye fisteltilfeller og viser varige resultater. Selv i dag er noen av «Safe Motherhood» ambassadørene fortsatt aktive, og besøker gravide kvinner i lokalsamfunnene deres og råder dem til å føde på en helseinstitusjon.

Møtet ved Betela sykehus

I slutten av oktober besøkte jeg derfor sykehuset i Morondava sammen med Sitrika som også jobber for NMS. Der ble det en fruktbar diskusjon om erfaringene fra fistelprosjektet i Etiopia med Dr. Hery, madame Santa, lederen for sykehuset, jordmoren Elie, og Andry, som er ansvarlig for fistelbehandling i Morondava. Jeg kunne dele mine erfaringer med dem og dele ut materialer med forslag for en aktivitetsplan. Planen er å starte i det små neste år og utvide aktivitetene og budsjettet på grunnlag av erfaringene som er vunnet. Min etiopiske kollega og tidligere prosjektleder i Kamashi, Mr. Desalegn, er villig til å støtte teamet i Morondava og bistå ved eventuelle spørsmål.

Engasjerte ansatte

Sykehuset har så mange pasienter at de både trenger mer personale og større plass. Akkurat nå prioriteres det et annet bygg med operasjonsstue, slik at flere operasjoner kan utføres. For å sikre at alle pasienter fortsatt får god behandling, jobber det dedikerte helsepersonellet ubetalt overtid, om nødvendig. I tillegg samler de inn penger hver torsdag som gis til pasienter som ikke kan betale for behandlingen eller for maten sin. For en innsats!

I bakgrunnen står mottoet av sykehuset: Izay mazoto misafo tsy ho tampohin'ny loza» som kan omtrent oversettes med «Vi som flittig går til svangerskapskontroll opplever ingen ubehagelige overraskelser». Foto: Zonirina Herisitraka Fiantsoanantenaina

Gode kolleger på Madagaskar

I oktober fikk jeg muligheten til å møte alle ansatte og medarbeidere på NMS kontoret i Antananarivo for å ta farvel med dem etter mer enn 20 års samarbeid med noen av dem. De er alle uunnværlige for at NMS sitt arbeid skal kunne gjennomføres smidig og vellykket. De opprettholder direkte kontakt med våre samarbeidspartnere og gir uvurderlig støtte og råd til oss NMS ansatte som bor i Europa. Tusen takk for det gode samarbeidet, for all den praktiske hjelpen når vi besøker Madagaskar og for det faglige rådet og den organisatoriske støtten med prosjektarbeidet.

På bildet er vi samlet på NMS kontoret i Antananarivo. F.v.: Andosoa Ramiaramanana, stedlig representant ved NMS Madagaskar; Sonja Küspert; Rivosoa Nasoloniaina, rådgiver med fokus på effektiv prosjektimplementering og fremdriftssporing; Lydia Tiana Rebeka Rafidiarisoa, administrativ assistent; Franchette Ranaivosolohery, regnskapsfører. For NMS Madagaskar.

Sonja Küspert